

Συλλογή της Νομολογίας

Υπόθεση C-221/11

Leyla Ecem Demirkan
κατά
Bundesrepublik Deutschland

(αίτηση του Oberverwaltungsgericht Berlin-Brandenburg για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως)

«Συμφωνία Συνδέσεως ΕΟΚ-Τουρκίας — Πρόσθετο πρωτόκολλο — Άρθρο 41, παράγραφος 1 — Ρήτρα standstill — Υποχρέωση λήψεως θεωρήσεως για την είσοδο στο έδαφος κράτους μέλους — Ελεύθερη παροχή υπηρεσιών — Δικαίωμα εισόδου Τούρκου υπηκόου σε κράτος μέλος προκειμένου να επισκεφθεί μέλος της οικογενείας του και να καταστεί, δυνητικά, αποδέκτης παρεχομένων υπηρεσιών»

Περίληψη — Απόφαση του Δικαστηρίου (τμήμα μείζονος συνθέσεως) της 24ης Σεπτεμβρίου 2013

1. *Ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων — Ελεύθερη παροχή υπηρεσιών — Περιεχόμενο — Παθητική παροχή υπηρεσιών — Εμπίπτει*

(Άρθρο 56 ΣΛΕΕ)

2. *Διεθνείς συμφωνίες — Συμφωνία Συνδέσεως ΕΟΚ-Τουρκίας — Ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων — Ελευθερία εγκαταστάσεως — Ρήτρα standstill του άρθρου 41, παράγραφος 1, του πρόσθετου πρωτοκόλλου — Άμεσο αποτέλεσμα*

(Πρόσθετο πρωτόκολλο της Συμφωνίας Συνδέσεως ΕΟΚ-Τουρκίας, άρθρο 41 § 1)

3. *Διεθνείς συμφωνίες — Συμφωνία Συνδέσεως ΕΟΚ-Τουρκίας — Ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων — Ελευθερία εγκαταστάσεως — Ελεύθερη παροχή υπηρεσιών — Ρήτρα standstill του άρθρου 41, παράγραφος 1, του πρόσθετου πρωτοκόλλου — Περιεχόμενο — Δικαίωμα εισόδου σε κράτος μέλος προκειμένου να παρασχεθούν στους εισερχόμενους υπηρεσίες (παθητική παροχή υπηρεσιών) — Δεν εμπίπτει*

(Πρόσθετο πρωτόκολλο της Συμφωνίας Συνδέσεως ΕΟΚ-Τουρκίας, άρθρο 41 § 1)

1. Στο δικαίωμα της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών που απονέμει το άρθρο 56 ΣΛΕΕ στους υπηκόους των κρατών μελών, οπότε και στους πολίτες της Ένωσης, εμπεριέχεται η παθητική ελευθερία παροχής υπηρεσιών, ήτοι η ελευθερία των αποδεκτών υπηρεσιών να μεταβαίνουν σε άλλο κράτος μέλος για να λάβουν εκεί μια υπηρεσία, χωρίς να εμποδίζονται από περιορισμούς. Έτσι, οι τουρίστες, οι υποβαλλόμενοι σε θεραπεία και εκείνοι που πραγματοποιούν ταξίδια για λόγους σπουδών ή επαγγελματικούς πρέπει να θεωρούνται ως αποδέκτες υπηρεσιών.

(βλ. σκέψεις 35, 36)

2. Βλ. το κείμενο της αποφάσεως.

(βλ. σκέψεις 38, 40)

3. Η ελεύθερη παροχή υπηρεσιών κατά το άρθρο 41, παράγραφος 1, του Πρόσθετου πρωτοκόλλου, που υπογράφηκε στις 23 Νοεμβρίου 1970 στις Βρυξέλλες και συνάφθηκε, εγκρίθηκε και επικυρώθηκε εξ ονόματος της Κοινότητας με τον κανονισμό 2760/72, έχει την έννοια ότι δεν καλύπτει την ελευθερία των Τούρκων υπηκόων, που είναι αποδέκτες υπηρεσιών, να μεταβαίνουν σε κράτος μέλος για να λάβουν εκεί υπηρεσίες.

Συναφώς, υφίστανται μεταξύ της Συμφωνίας Συνδέσεως καθώς και του Πρόσθετου πρωτοκόλλου αυτής, αφενός, και της Συνθήκης, αφετέρου, διαφορές λόγω ιδίως της σχέσεως της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών με την ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων εντός της Ένωσης. Ειδικότερα, ο σκοπός του άρθρου 41, παράγραφος 1, του Πρόσθετου πρωτοκόλλου όπως επίσης και το πλαίσιο εντός του οποίου εντάσσεται η διάταξη αυτή διαφέρουν θεμελιωδώς από τον σκοπό και το πλαίσιο του άρθρου 56 ΣΛΕΕ, ιδίως ως προς τη δυνατότητα εφαρμογής των διατάξεων αυτών στους αποδέκτες υπηρεσιών.

Πρώτον, ο σκοπός της συνδέσεως ΕΟΚ-Τουρκίας είναι αποκλειστικά οικονομικός, αποσκοπώντας κυρίως στην προώθηση της οικονομικής αναπτύξεως της Τουρκίας. Αντιθέτως, η ανάπτυξη των οικονομικών ελευθεριών ώστε να επιτρέπεται εν γένει ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων η οποία να είναι παρεμφερής με εκείνη που εφαρμόζεται σύμφωνα με το άρθρο 21 ΣΛΕΕ στους πολίτες της Ένωσης δεν αποτελεί σκοπό της Συμφωνίας Συνδέσεως. Ειδικότερα, μια γενική αρχή ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων μεταξύ της Τουρκίας και της Ένωσης ουδόλως προβλέπεται από τη Συμφωνία αυτή και το Πρόσθετο Πρωτόκολλό της ούτε δε και από την απόφαση αριθ. 1/80 του Συμβουλίου Συνδέσεως, της 19ης Σεπτεμβρίου 1980, σχετικά με την ανάπτυξη της συνδέσεως, η οποία αφορά αποκλειστικώς την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων. Η Συμφωνία Συνδέσεως εγγυάται εξάλλου τη δυνατότητα ασκήσεως ορισμένων δικαιωμάτων μόνον στο έδαφος του κράτους μέλους υποδοχής. Επομένως, μόνον ως παρακολουθηματική της ασκήσεως οικονομικής δραστηριότητας η ρήτρα «standstill» μπορεί να αφορά τους όρους εισόδου και διαμονής των Τούρκων υπηκόων στο έδαφος των κρατών μελών.

Δεύτερον, η ρήτρα «standstill» κατά το άρθρο 41, παράγραφος 1, του Πρόσθετου πρωτοκόλλου δεν δημιουργεί, αυτή και μόνο, δικαιώματα. Πρόκειται, επομένως, για διάταξη που απαγορεύει τη θέσπιση κάθε νέου περιοριστικού μέτρου αναφορικά προς ορισμένη ημερομηνία.

(βλ. σκέψεις 49, 50, 53, 55, 58, 62 και διατακτ.)